

B. w

Business Weekly

15.08.2015
www.simerini.com.cy

MOODY'S
ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΩΣΗ ΤΟΥΣ
ΤΑ «ΚΟΚΚΙΝΑ ΔΑΝΕΙΑ»
// ΣΕΛΙΔΕΣ 2-3

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ
ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΑΣΥΝΔΕΘΕΙ
ΜΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
// ΣΕΛΙΔΑ 7

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ
Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ Ο
ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ
// ΣΕΛΙΔΑ 6

ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ
ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΕΤΟΙΜΗ ΜΙΑ
ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
ΜΕ ΤΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΤΗΣ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ, ΣΕ
ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ
ΠΟΥ ΟΔΗΓΗΣΑΝ ΤΗΝ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΑ
ΔΩΣΕΙ ΤΟΣΕΣ ΦΟΡΕΣ ΤΟ
ΠΡΑΣΙΝΟ ΦΩΣ, ΓΙΑ ΝΑ
ΦΟΡΤΩΝΕΤΑΙ ΜΕ ΕΚΤΑΚΤΗ
ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ Η ΤΡΑΠΕΖΑ
// ΣΕΛΙΔΕΣ 4-5

ΠΗΡΕ 70 ΦΟΡΕΣ ΕΛΑ ΣΕ ΤΡΙΑ ΧΡΟΝΙΑ Η ΛΑΪΚΗ

Business Weekly

www.simerini.com.cy

2.034

άδειες οικοδομής εκδόθηκαν στο διάστημα Ιανουαρίου-Μαΐου, δηλαδή 3,0% λιγότερες σε σχέση με πέρυσι. Ωστόσο το συνολικό εμβαδόν αυξήθηκε κατά 17,9%

€432,5 εκ.

ήταν οι συνολικές εισαγωγές αγαθών κατά τον μήνα Μάιο. Οι συνολικές εξαγωγές αγαθών, περιλαμβανομένων των προμηθειών πλοίων και αεροπλάνων, ήταν €181,4εκ.

€74,9 εκ.

ενέκρινε συνολικά για την Κύπρο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή από τα Ταμεία Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και Εσωτερικής Ασφάλειας

20

μονάδες βάσης μειώθηκαν τα καταθετικά επιτόκια στον Συνεργατισμό, με ισχύ από 10 Αυγούστου

ΤΕΠΑΚ //

Συμμετοχή στο 7^ο Διεθνές Συνέδριο Αειφορίας στην Ενέργεια και τα Κτίρια

Το 7^ο Διεθνές Συνέδριο Αειφορίας στην Ενέργεια και τα Κτίρια (SEB-15) πραγματοποιήθηκε από την Τετάρτη 1 μέχρι και την Παρασκευή 3 Ιουλίου 2015 στη Λισαβόνα. Το Συνέδριο συνδιοργανώθηκε από το ερευνητικό κέντρο UNINOVA του Universidade Nova de Lisbon (the New University of Lisbon) και το KES International. Η κεντρική θεματολογία του Συνεδρίου, που αφορούσε την ενεργειακή και κυριακή αειφορία, αναπτύχθηκε γύρω από τις ακόλουθες 4 θεματικές ενότητες: Sustainable Buildings, Energy Systems and Cities, Renewable Energy Technologies, Applications and Integration και Energy and Resource Efficiency in Industry. Το ΤΕΠΑΚ συμμετείχε στο Συνέ-

δριο με την καθηγήτρια Δέσποινα Σεργίδου του Τμήματος Επιστήμης και Τεχνολογίας Περιβάλλοντος. Η καθηγήτρια Σεργίδου ήταν επίσημη προσκεκλημένη και κύρια ομιλήτρια (Plenary and Keynote speaker) της θεματικής ενότητας, «Sustainable Buildings» και παρουσίασε υπό τον τίτλο «Energy Efficient Refurbishment Towards Nearly Zero Energy Houses For The Mediterranean Region», αποτελέσματα από την οικονομοτεχνική μελέτη οικίας στην Κύπρο, με στόχο την εύρεση των πιο οικονομικά αποδοτικών μέτρων για την ενεργειακή αναβάθμιση, σε κτίριο σχεδόν μηδενικής ενεργειακής κατανάλωσης. Στο Συνέδριο συμμετείχαν περισσότεροι των 100 ερευνητών από 16 χώρες.

Photo of the week // «Χόρεψαν» σε ρυθμούς Κίνας

Ξεκίνησαν να ανακάμπτουν στο τέλος της εβδομάδας τα διεθνή χρηματιστήρια, μετά το διήμερο sell off που προκάλεσε η απόφαση της Κίνας, της δεύτερης μεγαλύτερης οικονομίας του κόσμου, να υποτιμήσει το εθνικό της νόμισμα.

Στην κορύφωσή τους τα «

Moody's // Καμπανάκι κινδύνου κτύπησε ο διεθνής Οίκος Αξιολόγησης την περασμένη βδομάδα, με αφορμή σχετικά στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας

ΜΑΡΙΟΣ ΑΔΑΜΟΥ

Τον κώδωνα του κινδύνου για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια στην Κύπρο έκρουσε τη βδομάδα που μας πέρασε ο Οίκος Αξιολόγησης Moody's, προειδοποιώντας πως βρίσκονται στο ανώτατό τους σημείο, ενώ σημειώνει παράλληλα τις μεγάλες προκλήσεις που εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν οι τράπεζες. Η έκθεση του διεθνούς οίκου έρχεται λίγες μόνο μέρες μετά τη γνωστοποίηση σχετικών στοιχείων από πλευράς Κεντρικής Τράπεζας, στα οποία

και στηρίζει τις επισοφάνσεις του, σύμφωνα με τα οποία μέχρι τον περασμένο Μάρτιο είχε αναδιαρθρωθεί μόλις ένα στα πέντε «κόκκινα» δάνεια. Στην έκθεσή τους οι Moody's αναφέρουν πως, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΚΤ, τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (ΜΕΔ) μειώθηκαν τον Μάιο στα 26,9 δισεκατομμύρια ευρώ από 27,7 δις ευρώ τον προηγούμενο μήνα υποδεικνύοντας, ωστόσο, ότι τα ΜΕΔ στο χρηματοπιστωτικό σύστημα είναι κοντά στο ανώτατό τους σημείο.

Η μεγαλύτερη μηνιαία πτώση

Σύμφωνα με τους Moody's, η μείωση των ΜΕΔ κατά περίπου 800 εκατομμύ-

ρια ευρώ αποτελεί τη μεγαλύτερη μηνιαία πτώση μετά από δύο χρόνια αυξητικής τάσης και αντανακλά τόσο τις προσπάθειες αναδιάρθρωσης των τραπεζών όσο και τη μείωση στη διαμόρφωση των νέων επισοφαιών. Επί της επισοφάνσης του Οίκου αξίζει να τονιστεί πως, σύμφωνα με πληροφορίες, οι κυπριακές τράπεζες, συμπεριλαμβανομένης της Τράπεζας Κύπρου και της Ελληνικής Τράπεζας, σημειώνουν το τελευταίο διάστημα σημαντική πρόοδο στην αναδιάρθρωση των μεγάλων μη εξυπηρετούμενων δανειακών χαρτοφυλακίων τους. Σημειώνεται, δε, πως την αναδιάρθρωση των δανείων των τραπεζών υπο-

www.simerini.com.cy

Υποχωρεί η ζήτηση χρυσού παγκοσμίως

Υποχώρησε το δεύτερο τρίμηνο η ζήτηση χρυσού παγκοσμίως, καθώς οι αγορές από βασικούς αγοραστές, όπως η Κίνα και η Ινδία, μειώθηκαν, σύμφωνα με το Παγκόσμιο Συμβούλιο Χρυσού. «Η συνολική ζήτηση ήταν 915 τόνους, σημειώνοντας πτώση 12% σε σύγκριση με την ίδια περίοδο πέρυσι, κυρίως λόγω υποχώρησης της ζήτησης από καταναλωτές σε Ινδία και Κίνα», αναφέρει το Συμβούλιο στην τριμηνιαία του αναφορά. «Ωστόσο η ζήτηση στην Ευρώπη και τις ΗΠΑ αυξήθηκε, λόγω αύξησης της εμπιστοσύνης ανάμεσα στους αγοραστές κοσμημάτων και της ισχυρής ζήτησης για ράβδους και νομίσματα», προσθέτει. Το Παγκόσμιο Συμβούλιο Χρυσού αναφέρεται ωστόσο σε «ενθαρρυντικές ενδείξεις» για τις αγορές χρυσού τα επόμενα τρίμηνα στην Κίνα και την Ινδία.

Πηγή: Γαλλικό Πρακτορείο Ειδήσεων

● ● ● ● ●
Στην έκθεσή τους οι Moody's αναφέρουν πως, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΚΤ, τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια μειώθηκαν τον Μάιο στα 26,9 δισεκατομμύρια ευρώ από 27,7 δις ευρώ τον προηγούμενο μήνα, υποδεικνύοντας, ωστόσο, ότι τα ΜΕΔ στο χρηματοπιστωτικό σύστημα είναι κοντά στο ανώτατο τους σημείο

να σημαντικό, με τα ΜΕΔ στην Τράπεζα Κύπρου να ανέρχονται στο τέλος Μαρτίου στο 53,1% των συνολικών δανείων και της Ελληνικής στο 54,6%.

Κίνδυνος και λόγω Ελλάδας

Ο οίκος υποστηρίζει ότι η ανάγκη για αναδιάρθρωση των δανείων, διαγραφές και υψηλό πιστωτικό κόστος θα συνεχιστεί για χρόνια. Υπάρχουν επίσης επιπλέον κίνδυνοι από μια πιθανή έξοδο της Ελλάδας από την Ευρωζώνη, η οποία θα εκτροχιάσει τις προσπάθειες αναδιάρθρωσης των τραπεζών, αν και αυτό δεν είναι βασικό σενάριο των Moody's. «Η έξοδος της Ελλάδας θα μπορούσε να προκαλέσει επανεμφάνιση των αυξημένων πιέσεων χρηματοδότησης ή καθυστερήσεις στις αναδιρθρώσεις δανείων, προκαλώντας αρνητικές συνέπειες για τις κυπριακές τράπεζες», επισημαίνει και υπογραμμίζει πως παρόλο που οι κυπριακές τράπεζες είχαν στήσει μονάδες αναδιάρθρωσης μέχρι το τέλος του 2013, οι αναδιρθρώσεις δανείων ήταν αργές και η ποιότητα ενεργητικού επιδεινωνόταν συνεχώς από το bail-out του Μαρτίου. «Ενώ η επιδείνωση της ποιότητας του ενεργητικού ήταν σοβαρή σε όλες τις κατηγορίες δανείων, επλήξε ιδιαίτερα τα δάνεια για την ανάπτυξη ακινήτων και των κατασκευών που αντιπροσωπεύουν περίπου το ένα τρίτο των δανείων των τραπεζών», προσθέτει. Τονίζεται, τέλος, πως τον Μάρτιο του 2015, ο δείκτης ΜΕΔ για τα δάνεια στον κατασκευαστικό κλάδο ήταν 77% για την Τράπεζα Κύπρου και 80% για την Ελληνική, σύμφωνα με στοιχεία που δημοσιεύθηκαν από τις δύο τράπεζες. Ο αντίστοιχος δείκτης για τα δάνεια ακινήτων ήταν 48% για την Τράπεζα Κύπρου και 62% για την ΗΒ.

Κόκκινα» δάνεια

στηρίζουν επίσης οι πρόσφατες βελτιώσεις στα νομικά μέσα που διέπουν τις εκποιήσεις. «Αν και η αποיעλοποιητικότητα αυτού του πλαισίου δεν έχει δοκιμαστεί ακόμη, αναμένουμε ότι η αλλαγή θα οδηγήσει τις εταιρείες και τους ιδιώτες να συνεργαστούν περισσότερο με τους δανειστές τους για την αναδιάρθρωση των δανείων τους, επειδή η απειλή της απώλειας της εξασφάλισης έναντι των δανείων τους γίνεται τώρα πιο αξιόπιστη», αναφέρει περαιτέρω ο Οίκος.

Ευαισθητοποιήθηκαν οι δανειολήπτες

Οι Moody's εκτιμούν, παράλληλα, πως η ΚΤ έχει ευαισθητοποιήσει τους δανειολήπτες για τις οικονομικές τους υποχρεώσεις, συμβάλλοντας έτσι στην επιτάχυνση των αναδιρθρώσεων δανείων για τους δανειολήπτες με οικονομικές δυσκολίες. «Αναμένουμε ότι σε κάποιο βαθμό οι τράπεζες θα επωφελή-

θούν από αυτές τις πρωτοβουλίες», σημειώνεται και επισημαίνεται: «Προς το παρόν, οι πρωτοβουλίες αυτές εστιάζονται από το μεγάλο απόθεμα των προβληματικών δανείων και το υψηλό πιστωτικό κόστος που θα επιβαρύνει τον τομέα για τα επόμενα χρόνια. Οι κυπριακές τράπεζες πρέπει να αυξήσουν το χαμηλό επίπεδο των προβλέψεών τους για προβληματικά δάνεια, τα οποία αντιπροσωπεύουν το 42,3% των μη εξυπηρετούμενων δανείων για την Ελληνική και το 39,6% για την Τράπεζα Κύπρου», υποδεικνύει ο Οίκος. Σύμφωνα, εξάλλου, με τους Moody's, η επιστροφή της χώρας σε μέτρια οικονομική ανάπτυξη μετά από τρία χρόνια συρρίκνωσης του ΑΕΠ βοηθά επίσης τις προσπάθειες αναδιάρθρωσης των τραπεζών και μειώνει τις νέες χρεοκοπίες. Τονίζεται, πάντως, ότι το έργο των τραπεζών για εξυγίανση της ποιότητας του ενεργητικού ε-

Classic Burger Joint //

Η Λεμεσός απέκτησε νέο μπεργκεράδικο και είναι κίτρινο!

Η νέα άφιξη της Λεμεσού για μπεργκερ, λίγα βήματα από την πλατεία Σαριπόλου, πρόκειται να ξετρελάνει τους λάτρεις του καλού φαγητού! Το Classic Burger Joint, το νέο μπεργκεράδικο της πόλης, ανταποκρίνεται στις ανάγκες όλων των burger addicts. Το Classic Burger Joint σερβίρει μπεργκερ ψημένα στο γκριλ με μαεστρία, προσφέροντάς σας μια λαχταριστή γαστρονομική εμπειρία. Τα ζουμερά μοσχαρίσια μπιφτέκια ετοιμάζονται ειδικά για κάθε παραγγελία, ενώ το μενού περιλαμβάνει επιλογές όπως το Classic Cheese®, το Mexican®, το BBQ - Bacon® αλλά και επιλογές γι' αυτούς που θέλουν να δοκιμάσουν κάτι διαφορετικό, όπως το Halloumi Burger® και το Grilled Chicken®, όλα συνοδευόμενα από σπιτικές, φρέσκιες, ηγαντιές πατάτες με φλούδα, μαγειρεμένες σε 100% μη αλλεργιογόνο, φυσικό φυ-

σικέλιο, μαλακά ψωμάκια που ψηνονται καθημερινά και σαλάτα.

Το Classic Burger Joint επεκτάθηκε από τον Λίβανο στο Κουβέιτ και τώρα στη Λεμεσό, μετά από πολλές γευστικές αναζητήσεις του τέλειου μπεργκερ. Η εμπειρία στα Classic Burger Joint συνοδεύεται από ένα μοναδικό επίπεδο φρεσκάδας και προσωπικής εξυπηρέτησης, που διασφαλίζει πως κάθε μπουκιά σας αφήνει μια λαχταριστή αίσθηση στο στόμα. Συνδυάζοντας άριστη ποιότητα με λογικές τιμές, τα σπιτικά ποιοτικά burgers μεταμορφώνουν αυτό το διαχρονικό, κλασικό φαγητό σε γκουρμέ απόλαυση. Το νέο μπεργκεράδικο της Λεμεσού θα είναι ανοικτό καθημερινά από τις 12.00 μ. έως τα μεσάνυχτα, αποτελώντας την ιδανική επιλογή για μεσημεριανό γεύμα, ονακ μετά τη δουλειά ή και για casual δείπνο.

Logitech //

Επιλέξτε τα σωστά ακουστικά για την εταιρεία σας

Καθώς η ανάγκη για ακουστικά απασχολεί έντονα όλους τους οργανισμούς, οι εταιρείες πρέπει να δώσουν προσοχή στο κόστος που επενδύουν για να αποκτήσουν τα νέα περιφερειακά των ηλεκτρονικών υπολογιστών. Στην πραγματικότητα, οι τιμές είναι μεταξύ των τριών κορυφαίων αντιστοιχούν για τη λήψη απόφασης για αγορά ακουστικών. Ακόμη και αν οι τιμές των ακουστικών είναι μειωμένες, οι αγοραστές έχουν διαπιστώσει ότι τα ακουστικά σε τιμές ευκαιρίας δεν παραδίδουν την αναμενόμενη ποιότητα και οι συ-

νέπειες της κακής απόδοσης είναι έντονες. Τα ακουστικά Logitech για επιχειρήσεις έχουν σχεδιαστεί βάσει του εργασιακού χώρου και των απαιτήσεών του. Οι περισσότερες εταιρείες έχουν αντικαταστήσει τα τηλέφωνα γραφείου με ακουστικά για βελτιστοποίηση των εργαζομένων, χάρη στην αξιοπιστία, τον σχεδιασμό και τον κρυστάλλινο ήχο τους. Τα ακουστικά Logitech για επιχειρήσεις είναι συμβατά με όλους τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, με Mac και με τις περισσότερες πλατφόρμες UC.

Hyundai Tucson //

Το πρώτο της νέας παραγωγής

Η 16η Ιουνίου σήμανε την έναρξη παραγωγής του νέου Hyundai Tucson, στη μονάδα της εταιρείας στο Νοοσβίτο. Μετά από σύντομη εισαγωγική ομιλία του προέδρου της HMMC, εξι Τοέχοι διευθυντές των τμημάτων παραγωγής έκοψαν από κοινού την κορδέλα στην έξοδο του πρώτου Tucson. Το νέο Tucson αναμένεται να αποτελέσει ακόμα μια επιτυχία της Hyundai στην ευρωπαϊκή αγορά.

Πήρε 70 φορές ΕΛΑ σε τρία χρόνια η Λαϊκή

Ρεπορτάζ // Μέσα στον Σεπτέμβριο θα είναι έτοιμη μια προκαταρκτική έκθεση με τα ευρήματα της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, σε σχέση με τα δεδομένα που οδήγησαν την Κεντρική Τράπεζα να δώσει τόσες φορές το πράσινο φως, για να φορτώνεται με έκτακτη ρευστότητα η Λαϊκή Τράπεζα

ΤΗΣ ΝΑΝΣΙΑΣ ΠΑΛΛΑ

Εβδομήντα φορές μέσα σε λιγότερο από τρία χρόνια η Κεντρική Τράπεζα άναψε το πράσινο φως στη Λαϊκή για να προχωρήσει σε άντληση κεφαλαίων από τον Μηχανισμό Έκτακτης Ρευστότητας (ΕΛΑ) για τις ανάγκες της. Οι αποφάσεις ελήφθησαν τόσο επί διοίκησης Αθανάσιου Ορφανίδη όσο και επί Πανίκου Δημητριάδη. Οι αποφάσεις αυτές αφορούσαν αρχικά μικρά σχετικά ποσά, ενώ από τον Ιούνιο του 2012 μέχρι και τις αρχές του 2013 τα ποσά αυξάνονταν με ιλιγγιώδη ταχύτητα και ανέβαιναν σε δυσθεώρητα ύψη. Το πιο πάνω είναι ένα μόνο από τα ευρήματα της έρευνας που διεξάγει η Ελεγκτική Υπηρεσία, μετά από οδηγίες του Προέδρου της Δημοκρατίας κι έχει στόχο τη διερεύνηση των λόγων για τους οποίους η Λαϊκή Τράπεζα ήταν υποχρεωμένη να δανείζεται δισεκατομμύρια από τον ΕΛΑ.

Τεράστιος ο όγκος των δεδομένων

Όπως δήλωσε στην εφημερίδα μας ο Γενικός Ελεγκτής Οδυσσέας Μιχαηλίδης, η έρευνα δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί, μια και είναι τεράστιος ο όγκος των δεδομένων που θα πρέπει να μελετηθούν, ενώ και η αξιολόγησή τους είναι επίσης πολύ επίπονη.

Η αξιολόγηση, σύμφωνα με τον κ. Μιχαηλίδη, αφορά (α) το κατά πόσο τηρήθηκαν σωστές διαδικασίες, και (β) αν επί της ουσίας οι αποφάσεις ήταν ορθές και στη βάση των σχετικών κανονισμών.

Ίσως κληθούν Ορφανίδης και Δημητριάδης για κατάθεση

Ο Γενικός Ελεγκτής σημείωσε, απαντώντας σε ερώτησή μας αν θα κληθούν να καταθέσουν για το όλο θέμα και οι δύο πρώην διοικητές της Κεντρικής Τράπεζας Αθανάσιος Ορφανίδης και Πανίκος Δημητριάδης, ότι αυτό θα αποφασισθεί αργότερα, όταν γίνει μια πρώτη αξιολόγηση της υπόθεσης.

«Προς το παρόν συλλέγουμε στοιχεία και αξιολογούμε δεδομένα», ανέφερε. «Υπολογίζουμε ότι θα είμαστε σε θέση να ετοιμάσουμε μια προκαταρκτική έκθεση τον Σεπτέμβριο, ενώ συνεχίζουμε στο μεταξύ την έρευνα μας».

Ποτάμι τα δισεκατομμύρια

Να σημειωθεί ότι σε προηγούμενες δηλώσεις του στην εφημερίδα μας ο Οδυσσέας Μιχαηλίδης είχε αναφέρει ότι κάτω από το μικροσκόπιο της Ελεγκτικής Υπηρεσίας έχουν τεθεί εσωτερικά σημειώματα, ηλεκτρονική αλληλογραφία καθώς και έγγραφα, τα οποία είναι επισυνημμένα στην έκθεση που είχε ετοιμασθεί το περασμένο φθινόπωρο, μετά από οδηγίες του Προέδρου της Δημοκρατίας για την κατάρρευση της Λαϊκής Τράπεζας. Ο Γενικός Ελεγκτής δήλωσε ότι τα εσωτερικά σημειώματα και η ηλεκτρονική αλληλογραφία ζητήθηκαν και λήφθηκαν από την Κεντρική Τράπεζα και αφορούν την περίοδο από το μέσο του 2011 μέχρι και τις αρχές του 2013. Όπως είναι γνωστό, μέσα στο χρονικό αυτό διάστημα η Λαϊκή είχε αντλήσει από τον ΕΛΑ 9 δισεκατομμύρια ευρώ. Ειδικότερα από τον Ιούλιο του 2012 μέχρι και τις αρχές του 2013, μέσα σε μερικούς μόνο μήνες δηλαδή, κι ενώ βρισκόταν υπό κρατικό καθεστώς μετά την ενίσχυση του 1,9 δις που είχε πάρει από την Κυβέρνηση, πήρε και από τον ΕΛΑ πέραν των 6 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Ο κ. Μιχαηλίδης διευκρίνισε ότι η Υπηρεσία του διερευνά τη διαδικασία την οποία ακολουθούσε η Κεντρική Τράπεζα, για να απευθύνεται κάθε δεκαπέντε μέρες στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) για να ζητά ενίσχυση από τον ΕΛΑ. Διερευνά επίσης αν πληρούντο οι προϋποθέσεις τις οποίες θέτει η ΕΚΤ για να παραχωρεί άδεια για άντληση κεφαλαίων από τον ΕΛΑ, αν οι αποφάσεις ήταν τεκμηριωμένες, στη βάση των εισηγήσεων ελήφθησαν κι αν αποδεικνυόταν ότι συνέτρεχαν πράγματι οι προϋποθέσεις που θέτει η νομοθε-

σία, για να ζητηθεί και να παραχωρηθεί ρευστότητα από τον ΕΛΑ.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Σε ερώτησή μας αν η Ελεγκτική Υπηρεσία θα μιλήσει και με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα κι αν θα ζητήσει από αυτήν ηλεκτρονική ή άλλη αλληλογραφία για το θέμα του ΕΛΑ της Λαϊκής, ο κ. Μιχαηλίδης είπε πως δεν υπάρχει τέτοιου είδους πρόθεση, αφού η ΕΚΤ θεωρεί πως οιαδήποτε βλέπει η ίδια είναι θέματα του ευρωσυστήματος.

Καταγραφή γεγονότων

Ο Γενικός Ελεγκτής ανέφερε, επίσης απαντώντας σε ερώτησή μας, ότι η έκθεση που διενεργήθηκε το περασμένο φθινόπωρο, μετά από οδηγίες του Προέδρου Αναστασιάδη, αξιοποιείται μόνον ως προς το μέρος εκείνο το οποίο περιέχει έγγραφα που θεωρούνται χρήσιμα για τους σκοπούς της έρευνας της Υπηρεσίας του. Να σημειωθεί ότι η Ελεγκτική Υπηρεσία άρχισε ήδη να συλλέγει στοιχεία και για την υπόθεση της πώλησης των καταστημάτων των τριών κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα. Η έρευνα αυτή άρχισε μετά από καταγγελία του Προέδρου του ΔΗΚΟ Νικόλα Παπαδόπουλου.

Ήταν για μήνες στον ανανηυστήρα

Το περασμένο φθινόπωρο, τον Οκτώβριο του 2014, είχαν αρχίσει να δημοσιεύονται στον διεθνή Τύπο και συγκε-

κριμένα στις εφημερίδες «New York Times» και «Financial Times» αποσπάσματα από την έκθεση που είχε ετοιμασθεί μετά από οδηγίες του Προέδρου Αναστασιάδη, με θέμα τους λόγους που οδήγησαν τη Λαϊκή Τράπεζα σε κατάρρευση. Με βάση τα δημοσιεύματα, η έκθεση συνοδευόταν από έγγραφα και αλληλογραφία, ενώ το συμπέρασμά της ήταν ότι «η Λαϊκή δεν βρισκόταν στον ανανηυστήρα μόνο κατά την παραμονή των εκλογών, αλλά για περίοδο τουλάχιστον δύο ετών», με αποτέλεσμα να στοιχίσει στους φορολογούμενους 1,8 δις. ευρώ, καθώς και ανείπωτες «παραπληρωμές απώλειες».

Η έκθεση, την οποία είχε εξασφαλίσει τότε η εφημερίδα μας, βασίζεται σε πολλές χιλιάδες επίσημων εγγράφων και καταλήγει στο συμπέρασμα πως «η Λαϊκή ήταν αφερέγγυα πριν από το κούρεμα των ελληνικών ομολόγων».

Αναφέρει επίσης ότι η κυβέρνηση Χριστόφια χρησιμοποίησε ως δικαιολογία τα προβλήματα της τράπεζας για να την κρατικοποιήσει, ενώ οι πρώην διοικητές Ορφανίδης και Δημητριάδης παρέβλεπαν ότι η τράπεζα είχε καταρρεύσει, για να εξασφαλίσουν δανεισμό από την ΕΚΤ. Στα τελικά συμπεράσματα της έκθεσης αναφέρεται ότι ο τότε Πρόεδρος Χριστόφιας δεν έφερε αντίρρηση στο κούρεμα των ελληνικών ομολόγων στις συναντήσεις του με τους εταίρους της Ευρωζώνης, διότι οι απώλειες που θα συνεπαγόταν για

www.simerini.com.cy

τη Λαϊκή θα του έδιναν την ευκαιρία να κρατικοποιήσει την τράπεζα.

Χριστόφιας: Μπορεί και να την αγοράσω

Σύμφωνα με τα έγγραφα, ο Δ. Χριστόφιας φέρεται να είπε, μιλώντας για τη Λαϊκή, ότι «μπορεί και να την αγοράσω, να την κρατικοποιήσω». Το πρόβλημα είναι να βρεθούν τα χρήματα», καθώς και ότι «θα απευθυνθούμε στην ΕΚΤ για να εξασφαλίσουμε δάνειο». Φαίνεται επίσης από τα έγγραφα ότι όταν η Λαϊκή αποτάθηκε στην Κεντρική Τράπεζα για έκτακτη βοήθεια το φθινόπωρο του 2011, οι καταθέτες απέσυραν μεγάλα χρηματικά ποσά, ενώ ο δείκτης ρευστότητας είχε πέσει κάτω από το 4%, αντί του 20% που είναι το όριο. «Όταν ο Ορφανίδης διαβεβαίωσε την ΕΚΤ ότι η Λαϊκή ήταν φερέγγυα, η τράπεζα είχε χρεοκοπήσει», αναφέρεται στην έκθεση.

Αποκαλύπτεται επίσης ότι η τράπεζα βρισκόταν σε τόσο κακή κατάσταση, που ο ελεγκτής της, η PriceWaterhouseCoopers, αρνήθηκε να υπογράψει τα αποτελέσματά της του 2011, εκτός και αν λάμβανε επιστολή με εγγυήσεις της Κυβέρνησης, κάτι που έγινε. Ακολούθως, αναφέρεται ότι ο Αθανάσιος Ορφανίδης παρουσίασε σχέδιο ανάκαμψης για τη Λαϊκή στους συναδέλφους του στην ΕΚΤ, ενώ προστίθεται ότι προέβλεπε κέρδη 1,6 δισ. ευρώ για την περίοδο 2013-2016 σε Κύπρο και Ελλάδα, τη στιγμή που τέτοια κέρδη

δεν καταγράφηκαν ούτε κατά την περίοδο αιχμής, πριν από το 2010.

Κατηγορίες κατά διοικητών

Στην έκθεση κατηγορείται ο Π. Δημητριάδης, ότι συμφώνησε για το νομοσχέδιο που επέτρεπε το κούρεμα καταθέσεων, χωρίς να ενημερώσει τη νέα κυβέρνηση (Ν. Αναστασιάδη) επί αυτού. Σε δήλωσή του, προστίθεται, ο κ. Δημητριάδης χαρακτήρισε τον ισχυρισμό της έκθεσης, ότι το κούρεμα είχε συμφωνηθεί πριν από τον Μάρτιο του 2013 από την προηγούμενη κυβέρνηση και τον ίδιο, «όχι μόνο αβάσιμο, αλλά και αστείο». Τέλος, αναφέρεται ότι ο κ. Δημητριάδης υπεραμύνθηκε ενός σχεδίου για αύξηση της αξίας των εξασφαλίσεων της Λαϊκής, για να μπορέσει να διασφαλίσει περαιτέρω δανεισμό, ενημερώνοντας τον Πρόεδρο της ΕΚΤ Μάριο Ντράγκι.

Οι ενστάσεις Βάιντμαν, Νόγερ και Νοτ

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι κατά την ίδια περίοδο -φθινόπωρο του 2014- εμφανίστηκε κι ένα πολύ αποκαλυπτικό δημοσίευμα στην εφημερίδα «New York Times», το οποίο αφηγήθηκε εκτεθειμένη τόσο την Λαϊκή Τράπεζα όσο και κυρίως -τη διοίκηση της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου κατά την περίοδο 2012-2013, όταν διοικητής ήταν ο Πανίκος Δημητριάδης. Σύμφωνα με το δημοσίευμα, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Γερμανίας (Budensbank) Γενς Βάιντμαν δεν αποδεχόταν την πα-

ραχώρηση έκτακτης ρευστότητας στη Λαϊκή Τράπεζα και υποστήριζε πως η ίδια τράπεζα διόγκωνε εσκεμμένα την αξία των περιουσιακών της στοιχείων που έθετε ως εξασφάλιση για να παίρνει χρήματα από τον Μηχανισμό Έκτακτης Ρευστότητας (ELA). Μάλιστα η εφημερίδα δημοσίευσε απόσπασμα από τα πρακτικά συνεδρίας του συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), σύμφωνα με τα οποία ο Γενς Βάιντμαν είχε πει ότι οι αναλυτές της είχαν διαπιστώσει ότι η Λαϊκή παρουσίαζε διογκωμένα τα περιουσιακά της στοιχεία κατά 1,3 δισεκατομμύρια. Τη διαπίστωση αυτή του Βάιντμαν είχε απορρίψει ο Πανίκος Δημητριάδης, ο οποίος απάντησε στον Γερμανό κεντρικό τραπεζίτη ότι οι αναλυτές της Λαϊκής είναι καλύτερα ενημερωμένοι από τους αναλυτές της ΕΚΤ.

Ακολούθησαν κι άλλα δημοσιεύματα, τόσο στους «NYT» όσο και στους «Financial Times», σύμφωνα με τα οποία ο Γενς Βάιντμαν δεν ήταν το μόνο μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ που εξέφραζε αμφιβολίες για την αξία των εξασφαλίσεων που κατέθεσε η Λαϊκή Τράπεζα έναντι του ELA.

Επιφυλάξεις για την πραγματική αξία των εξασφαλίσεων φέρονται να εξέφραζαν και ο Κλάας Νοτ, επικεφαλής της Κεντρικής Τράπεζας της Ολλανδίας και ο Κρίστιαν Νόγερ, επικεφαλής της Γαλλικής Κεντρικής Τράπεζας, κάτι που μετέδωσε και το BBC.

Τουρισμός //

Νέο τρισδιάστατο χάρτη εκδίδει η ελεύθερη περιοχή Αμμοχώστου

Εάν τρισδιάστατο τουριστικό χάρτη, προς χρήση από τους χιλιάδες τουρίστες που επισκέπτονται κάθε χρόνο την Αγία Νάπα, θα εκδώσει εντός των ημερών ο Δήμος. Με δηλώσεις του στο ΚΥ-ΠΕ, ο Δήμαρχος Αγίας Νάπας και Πρόεδρος της Εταιρείας Τουριστικής Ανάπτυξης και Προβολής Αμμοχώστου Γιάννης Καρούσος ανέφερε ότι «πέρυσι είχαν τυπωθεί 50 χιλιάδες αντίτυπα του τουριστικού χάρτη της περιοχής, ο οποίος περιελάμβανε τα αξιοθέατα και τις φυσικές ομορφιές της περιοχής, με στόχο οι επισκέπτες να μπορούν εύκολα και γρήγορα να ενημερώνονται για τα αξιοθέατα, ιστορικά μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους της περιοχής». Φέτος, συνέχισε, «με τη συνεργασία της Εταιρείας Τουριστικής Ανάπτυξης και Προβολής Αμμοχώστου, θα προχωρήσουμε σε αναβάθμιση του συγκεκριμένου χάρτη, ο οποίος θα γίνει τρισδιάστατος. Στόχος μας είναι να τυπώσουμε περίπου 600 χιλιάδες αντίτυπα, ούτως ώστε την επόμενη τουριστική σεζόν ο κάθε επισκέπτης που κάνει check-in στο ξενοδοχείο του, να παίρνει με το κλειδί του και έναν τέτοιο χάρτη».

Ερωτηθείς για τα επόμενα βήματα στο θέμα της μείωσης του all inclusive, ο Δήμαρχος Αγίας Νάπας απάντησε πως «την επόμενη εβδομάδα θα αποστείλουμε επιστολή στον Υπουργό Ενέργειας, Βιομηχανίας και Τουρισμού και στον ΚΟΤ, στην οποία θα ζητούμε την παρέμβασή τους ώστε το all inclusive στα ξενοδοχεία να λήξει στις 11 το βράδυ αντί στις 12 τα μεσάνυχτα. Θεωρούμε ότι ένα τέτοιο μέτρο θα βοηθήσει πολύ τις μπιραρίες και τα άλλα καταστήματα εστίασης που μένουν ανοικτά μέχρι τις πρώτες πρωινές ώρες».

Εξήγησε ότι «παρά το γεγονός ότι φέτος το all inclusive μειώθηκε σε σύγκριση με άλλες χρονιές, εντούτοις θέλουμε να βοηθήσουμε προκειμένου να λυθούν τα οποιαδήποτε προβλήματα που υπάρχουν στον κάθε τομέα ξεχωριστά. Υπολογίζουμε ότι λόγω της οικονομικής κρίσης αρκετοί ξένοι επισκέπτες προτίμησαν φέτος να πάρουν ημιδιατροφή αντί all inclusive».

Να βγουν έξω

Ταυτόχρονα, κατέληξε, «όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς στην ελεύθερη περιοχή Αμμοχώστου ετοιμάζουμε κατάλογο με διάφορες ενέργειες στις οποίες θα ζητήσουμε τη βοήθεια και συνεργασία κυβερνητικών και άλλων υπηρεσιών, ώστε να επιλυθεί το σοβαρό πρόβλημα του all inclusive. Απώτερος στόχος είναι οι χιλιάδες επισκέπτες της Αγίας Νάπας και της ελεύθερης επαρχίας Αμμοχώστου να βγουν από τα ξενοδοχεία τους και να επισκεφθούν διάφορα αξιοθέατα της περιοχής και όχι μόνο, προκειμένου να τονωθούν οικονομικά και οι διάφορες μικρομεσαίες επιχειρήσεις». Οσον αφορά το θέμα των bar crawls, ο Δήμαρχος Αγίας Νάπας είπε ότι «είμαστε σε συνεχή επαφή με όλους τους αρμόδιους φορείς ώστε το μεγάλο αυτό πρόβλημα να επιλυθεί πριν την έναρξη της νέας τουριστικής περιόδου το 2016».

Φανίτσα Ζαυτέου/ΚΥΠΕ

Ανασκόπηση της οικονομίας και του κατασκευαστικού τομέα

Ανάλυση // Η πρακτική εφαρμογή του πλαισίου αφερεγγυότητας και της νομοθεσίας των εκποιήσεων αναμένεται να επηρεάσει την αγορά και τις τιμές των ακινήτων

ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΟΥΣΚΟΥ*
gmouskou@kpmg.com

Όπως φαίνεται και από τους βελτιωμένους οικονομικούς δείκτες, η κυπριακή οικονομία επιστρέφει σταδιακά σε ρυθμούς ανάπτυξης, παρότι παραμένουν πολλές προκλήσεις. Συγκεκριμένα, το πρώτο τρίμηνο του 2015, για πρώτη φορά από το δεύτερο τρίμηνο του 2011, σημειώθηκε θετικός ρυθμός ανάπτυξης, με τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να αναφέρουν ότι η κυπριακή οικονομία θα συρρικνωθεί κατά 0,5% το 2015. Επιπλέον, η υιοθέτηση του πλαισίου αφερεγγυότητας και η εφαρμογή του νόμου των εκποιήσεων οδήγησε στην ολοκλήρωση της έκτις αξιολόγησης του κυπριακού προγράμματος και, ακολούθως, στην εκταμίευση των δόσεων από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης. Αναφέρεται ότι τα τεχνικά κλιμάκια της Τρόικας είναι ήδη στην Κύπρο για την επόμενη αξιολόγηση.

Σε συνέχεια των εξελίξεων αυτών, η απόδοση του κυπριακού ομολόγου έφτασε τα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων πέντε χρόνων, αφού η απόδοση του δεκαετούς ομολόγου (λήξης 2020) στη δευτερογενή αγορά έπεσε κάτω από 3,50%. Επιπλέον, μετά από την έγκριση που δόθηκε από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας στο πλαίσιο της αξιολόγησης του κυπριακού προγράμματος, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου προχώρησε σε αγορά κυπριακών ομολόγων από τη δευτερογενή αγορά, στο πλαίσιο προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Η συμμετοχή στο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης αποτελεί θετική εξέλιξη, αφού συντείνει στην προστασία της κυπριακής οικονομίας από αναταραχές στην Ευρωζώνη και θα διευκολύνει την Κυβέρνηση στις προσπάθειές της να εκδώσει κρατικά ομόλογα στις διεθνείς αγορές.

Βελτιώνεται η εμπιστοσύνη

Συνάμα, η εμπιστοσύνη στον κατασκευαστικό τομέα έχει αρχίσει να βελτιώνεται και υπάρχουν ενδείξεις ότι οι τιμές των ακινήτων, καθώς και τα ενόικια έχουν ενδεχομένως φτάσει τα χαμηλότερα τους επίπεδα. Παρά ταύτα, η πρακτική εφαρμογή του πλαισίου αφερεγγυότητας και της νομοθεσίας των εκποιήσεων αναμένεται να επηρεάσει την αγορά και τις τιμές των ακινήτων. Οι νέες διαδικασίες που έχουν εισαχθεί, αφενός, θα προσελκύσουν επενδύσεις και χρηματοδότηση σε νέα έργα, η εκτέλεση των οποίων αναβλήθηκε λόγω χρηματοδοτικών δυσκολιών και, αφετέρου, αναμένεται να ασκήσουν πιέσεις στις τιμές συγκεκριμένων κατηγοριών ακινήτων.

Συγκεκριμένα, κατά τους πρώτους

τέσσερις μήνες του 2015, η συνολική αξία και το συνολικό εμβαδόν των αδειών οικοδομής στην Κύπρο σημείωσαν συνολική αύξηση κατά 5% και 13% αντίστοιχα, συγκριτικά με την ίδια περί-

Η αύξηση των πωλήσεων στην αγορά ακινήτων είναι, μεταξύ άλλων, αποτέλεσμα της ανάγκης των δανειοληπτών για απομόχλευση και αποπληρωμή των δανείων τους, του προγράμματος πολιτογράφησης για τους επενδυτές από τρίτες χώρες, της παροχής φορολογικών κινήτρων, καθώς και της μείωσης των καταθετικών επιτοκίων στην Κύπρο

οδο του 2014. Επίσης, παρά τη μείωση στον συνολικό αριθμό των αδειών οικοδομής το πρώτο τετράμηνο του 2015, και πάλι σε σύγκριση με το πρώτο τετράμηνο του 2014, ο ρυθμός μείωσης έχει επιβραδυνθεί, γεγονός που υποδηλώνει πιθανή σταθεροποίηση της κατασκευαστικής δραστηριότητας βραχυ-

πρόθεσμα. Η σημαντική αύξηση στον συνολικό αριθμό πωλητήριων εγγράφων ύψους 11,3%, κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2015, συγκριτικά με το πρώτο εξάμηνο του 2014 αποτελεί επίσης μια ένδειξη σταθεροποίησης στην αγορά ακινήτων.

Αύξηση πωλήσεων

Η αύξηση των πωλήσεων στην αγορά ακινήτων είναι, μεταξύ άλλων, αποτέλεσμα της ανάγκης των δανειοληπτών για απομόχλευση και αποπληρωμή των δανείων τους, του προγράμματος πολιτογράφησης για τους επενδυτές από τρίτες χώρες, της παροχής φορολογικών κινήτρων, καθώς και της μείωσης των καταθετικών επιτοκίων στην Κύπρο. Φέτος αναμένεται και η υιοθέτηση νομοθεσιών αναφορικά με την πώληση και την τιλοποίηση δανείων, οι οποίες, εάν εφαρμοστούν ορθά, θα συμβάλουν στην αντιμετώπιση του προβλήματος των υψηλών επιπέδων των μη εξυπηρετούμενων δανείων, ιδιαίτερα εκείνων που σχετίζονται με τον τομέα των ακινήτων.

Έχουν, επίσης, προωθηθεί σημαντικές ενέργειες για τη στήριξη της οικονομίας στον τομέα αυτόν, όπως η προώθηση επενδύσεων μεγάλης κλίμακας. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι έχει υιοθε-

τηθεί η νομοθεσία για τη λειτουργία ενός καζίνο τύπου θερέτρου, συν τέσσερα άλλα δορυφορικά καζίνα και αναμένεται ότι τον Σεπτέμβριο θα πραγματοποιηθεί η πρόσκληση υποβολής ενδιαφέροντος από επενδυτές. Με στόχο την αναθέρμανση του τομέα των ακινήτων, ψηφίστηκε νομοθεσία, η οποία προβλέπει τη μείωση κατά 50% των μεταβιβαστικών τελών, αναφορικά με τις περιπτώσεις μεταβίβασης ακινήτου μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2016. Επιπλέον, απαλλάσσονται πλήρως από τον φόρο κεφαλαιουχικών κερδών οποιαδήποτε κέρδη που προκύπτουν από πώληση ακινήτων ιδιοκτησίας, η οποία αποκτήθηκε με αγορά μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2016.

Οι «εγκλωβισμένοι» αγοραστής

Τον περασμένο Ιούνιο, κατατέθηκε στο νομοθετικό σώμα νομοσχέδιο για την προστασία των αγοραστών χωρίς τίτλο ιδιοκτησίας, το οποίο αναμένεται να συζητηθεί και να ψηφιστεί τον Σεπτέμβριο. Το νομοσχέδιο προβλέπει τη διαδικασία που θα επιτρέπει την έκδοση τίτλου ιδιοκτησίας στο όνομα του αγοραστή, εάν ο αγοραστής έχει καταβάλει το πλήρες τίμημα της πώλησης στον πωλητή αλλά η μεταβίβαση του ακινήτου δεν είναι εφικτή, λόγω ύπαρξης υπο-

θήκης ή εμπράγματου βάρους στο όνομα του πωλητή. Σε τέτοιες περιπτώσεις, ο Διευθυντής του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας θα μπορεί να μεταβιβάσει το ακίνητο επί' ονόματι του αγοραστή, εκτός εάν καταχωρηθεί ένσταση, για τους συγκεκριμένους λόγους. Επίσης, για περιπτώσεις όπου υπάρχει υπόλοιπο ποσό του τμήματος πώλησης, η διαδικασία αυτή θα είναι διαθέσιμη για τους αγοραστής, όταν καταβληθεί τέτοιο υπόλοιπο σε ειδικό προσωρινό λογαριασμό (escrow account). Με την υιοθέτηση της νομοθεσίας αυτής αναμένεται να λυθεί ένα μακροχρόνιο πρόβλημα και θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη στην κυπριακή αγορά ακινήτων. Με τη θέσπιση του νόμου, θα αντιμετωπιστεί ένα μακροχρόνιο πρόβλημα, ενώ θα ενισχυθεί η εμπιστοσύνη στην κυπριακή αγορά ακινήτων. Με τη σταδιακή επιστροφή της κυπριακής οικονομίας σε αναπτυξιακή τροχιά, αναμένεται θετικός αντίκτυπος και στον τομέα των ακινήτων. Περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με τις πρόσφατες τάσεις και εξελίξεις του κατασκευαστικού τομέα περιλαμβάνει η τέταρτη έκδοση της Έκθεσης για την Αγορά Ακινήτων της εταιρείας KPMG Limited, η οποία έχει δημοσιευτεί.

*KPMG

www.simerini.com.cy

Πρέπει να διασυνδεθεί η οικολογία με την οικονομία

Ρεπορτάζ // Αν υπάρχει συνεχής ενημέρωση και δημιουργηθεί η παιδεία για την «πράσινη κατανάλωση», ο κόσμος θα αρχίσει να συνδέει το κάθε τι με το περιβάλλον, αλλά και την οικονομία ταυτόχρονα, εξηγεί η Ιωάννα Παναγιώτου

Ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένος εμφανίζεται ο κόσμος στην Κύπρο σε σχέση με τα περιβαλλοντικά θέματα και τη διαχείριση των απορριμμάτων, με την πλειοψηφία όμως να εστιάζει τη συνεισφορά του κυρίως στην ανακύκλωση. Ταυτόχρονα, ενέργειες για μείωση και επαναχρησιμοποίηση των απορριμμάτων -που μαζί με την ανακύκλωση συνιστούν μια ολοκληρωμένη προσέγγιση διαχείρισης απορριμμάτων- δεν φαίνεται να κατέχουν την ίδια σημασία στις αντιλήψεις του κοινού. Χρειάζεται να συνδεθεί στο μυαλό των καταναλωτών η οικολογία με την οικονομία, λέει από την πλευρά της η Επίτροπος Περιβάλλοντος, που προτάσσει την «πράσινη κατανάλωση».

Η έρευνα

Σύμφωνα με τα ευρήματα πρόσφατης τηλεφωνικής έρευνας, που διενεργήθηκε στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος Rethink (Reduce, Reuse, Recycle), η πλειοψηφία των ερωτηθέντων δίνει πρωταρχική σημασία στην ανακύκλωση. Ακολουθούν δράσεις, όπως η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας στο σπίτι, η μείωση του φαγητού που πευείται μέσα από πιο εξυπνες αγορές, η χρησιμοποίηση των υπολειμμάτων, αλλά και η μείωση της οικιακής κατανάλωσης του νερού. Στην ίδια έρευνα φαίνεται πως ο κόσμος δίνει λιγότερη έμφαση σε δράσεις που αφορούν τη μείωση των απορριμμάτων, μέσω της αγοράς, για παράδειγμα, προϊόντων με μεγαλύτερη διάρκεια ζωής, τη χρήση οικολογικών τσαντιών για το ψώνισμα, αλλά και τη χρήση προϊόντων με λιγότερο πακετάρισμα, καθώς και βιοδιασπώμενων προϊόντων.

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων εμφανίζεται ταυτόχρονα ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένη σε θέματα περιβάλλοντος, με τους περισσότερους να υποστηρίζουν ότι ο καθένας μπορεί να διαδραματίσει τον δικό του ρόλο στον τομέα αυτό ή ότι τα περιβαλλοντικά προβλήματα επηρεάζουν την καθημερινότητά τους, ενώ

ταυτόχρονα απορρίπτουν διατυπώσεις, όπως ότι δεν τίθεται άμεσο πρόβλημα με το περιβάλλον στην Κύπρο ή ότι το θέμα αφορά μόνο την Κυβέρνηση.

Καταναλωτική συμπεριφορά

Μιλώντας στο ΚΥΠΕ, η Επίτροπος Περιβάλλοντος Ιωάννα Παναγιώτου είπε ότι το θέμα ξεκινά από την καταναλωτική συμπεριφορά του κόσμου, ενώ δεν υπάρχει σύνδεση της οικολογίας με την οικονομία. «Υπάρχει ένα κενό στην παιδεία του κόσμου αναφορικά με την «πράσινη κατανάλωση», είπε η κ. Παναγιώτου, προσθέτοντας ότι ο κόσμος θα πρέπει να μάθει να αγοράζει αυτό που χρειάζεται, χωρίς περιττές συσκευασίες. Σύμφωνα με την Επίτροπο Περιβάλλοντος, ο καταναλωτής πριν πάει για ψώνια, θα πρέπει να καταγράφει πρώτα τις ανάγκες του, ακολουθώντας να αγορά-

ζει αυτό που χρειάζεται και μετά να περιμένει να καταναλωθεί το προϊόν, πριν ξαναπάει για ψώνια. Η πρακτική αυτή, συνέχισε η κ. Παναγιώτου, είναι πολύ πιο συμφέρουσα, τόσο οικολογικά όσο και οικονομικά, από το να περισσεύουν προϊόντα τα οποία καταλήγουν στα σκουπίδια. Παράλληλα, συνέστησε στον

Σύμφωνα με την Επίτροπο Περιβάλλοντος, ο καταναλωτής πριν πάει για ψώνια, θα πρέπει να καταγράφει πρώτα τις ανάγκες του, ακολουθώντας να αγοράζει αυτό που χρειάζεται και μετά να περιμένει να καταναλωθεί το προϊόν, πριν ξαναπάει για ψώνια

κόσμο να αγοράζει προϊόντα χωρίς περιττές συσκευασίες, καθώς «πολλές φορές αγοράζουμε μικρά πράγματα σε τεράστια περιτυλίγματα, απλώς γιατί φαίνονται όμορφα».

Επαναχρησιμοποίηση

Αναφερόμενη στην επαναχρησιμοποίηση, η κ. Παναγιώτου παρατήρησε ότι ήδη κάποια πράγματα επιτυγχάνονται, ενώ πρόσθεσε ότι αν υπάρχει συνεχής ενημέρωση και δημιουργηθεί η παιδεία για την «πράσινη κατανάλωση», ο κόσμος θα αρχίσει να συνδέει το κάθε τι με το περιβάλλον, αλλά και την οικονομία ταυτόχρονα. «Συνήθως δεν υπάρχει αυτή η σύνδεση της οικολογίας με την οικονομία», είπε η Επίτροπος Περιβάλλοντος, καταλήγοντας ότι τα απορρίμματα είναι πόροι, αρά και κάτι χρήσιμο που έχει αξία, είτε για την

παραγωγή ενέργειας είτε για τη συγκέντρωση υλικών.

Αντικείμενο της έρευνας ήταν η διερεύνηση της ενημέρωσης, άποψης και ευαισθητοποίησης του γενικού κοινού σε θέματα που αφορούν τη μείωση, επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση, καθώς και των ενεργειών στις οποίες προβαίνει το κοινό στο πλαίσιο διαχείρισης απορριμμάτων. Το δείγμα της έρευνας βασίστηκε σε 703 τηλεφωνικές συνεντεύξεις που έγιναν μεταξύ 25 Μαΐου και 3 Ιουνίου 2015, με άτομα ηλικίας 18-54 σε όλη την Κύπρο. Το έργο ανατέθηκε από το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου, Ανάδοχο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Life Know Waste (Reduce, Reuse, Recycle) στην Κύπρο και εκτελέστηκε από τη CYMAR Market Research Ltd.

Αιτώντας Γκιλάδης/ΚΥΠΕ

Χτυπά το καμπανάκι στα δημόσια οικονομικά

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΑΔΗΣ*

Οι επιδόσεις της Κυβέρνησης στα δημοσιονομικά κατά το πρώτο εξάμηνο του 2015 καταδεικνύουν ότι οι φορολογίες δεν προσφέρονται για την αύξηση των εσόδων, ιδιαίτερα όταν χτυπούν την επιχειρηματική δραστηριότητα και πολύ περισσότερο όταν η οικονομία βρίσκεται σε ύφεση. Όχι επειδή δεν πρέπει να πληρώνουμε φόρους, αλλά όταν οι φο-

ρολογίες είναι βαριές και αδικαιολόγητες, προκαλούν περισσότερη ζημία στην οικονομία. Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι στα δημοσιονομικά του πρώτου εξαμήνου παρατηρείται τόσο μείωση των εσόδων όσο και αύξηση των δαπανών. Ως αποτέλεσμα, η Κυβέρνηση καταγράφει έλλειμμα ύψους €140 εκ. κατά το πρώτο εξάμηνο του 2015 ή 0.8% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ), σε σχέση με σχέση με πλεόνασμα ύψους €8 εκ. το αντίστοιχο εξάμηνο του 2014.

Οι εξελίξεις που αφορούν τα δημόσια οικονομικά είναι ανησυχητικές, διότι μπορεί να εκτροχιάσουν το πρόγρα-

μα προσαρμογής της Κυπριακής Δημοκρατίας, το οποίο συμφωνήθηκε με τους δανειστές. Αν η Κυβέρνηση δεν καταφέρει να κινηθεί εντός των πλαισίων που συμφωνήθηκαν στο μνημόνιο, τότε θα κληθεί να λάβει νέα μέτρα. Σύμφωνα λοιπόν με τις πρόνοιες του μνημονίου, το πρωτογενές έλλειμμα για το 2015 δεν πρέπει να υπερβεί τα €258 εκατομμύρια ή το 1.6% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) (είμαστε ήδη στο 0.8% έλλειμμα), χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το μέρος από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, το οποίο φέτος ανήλθε στα €133 εκ. Αν το μέρος της Κεντρικής Τράπεζας ληφθεί υπόψη, τό-

τε το έλλειμμα του εξαμήνου είναι μεγαλύτερο κατά €133 εκατομμύρια και συνολικά έχει φτάσει ήδη το 1.6%. Με λίγα λόγια η Κυβέρνηση είναι ήδη εκτός των δημοσιονομικών στόχων, εκτός και αν κατά τους επόμενους έξι μήνες το έλλειμμα δεν αυξηθεί άλλο, κάτι που θεωρείται απίθανο, αφού οι δαπάνες του δεύτερου εξαμήνου είναι συνήθως υψηλότερες από τις δαπάνες του πρώτου εξαμήνου.

Όλα τα πιο πάνω καταδεικνύουν ότι ο δρόμος προς τη δημοσιονομική εξυγίανση είναι ακόμα μακρύς και δύσβατος. Με τα πιο πάνω δεδομένα, είναι πολύ πιθανόν ότι η Κυβέρνηση θα κληθεί

μέσα στο 2016 να λάβει κάποια επιπρόσθετα μέτρα, προκειμένου να επιτύχει τους δημοσιονομικούς της στόχους. Η επιτυχία του προγράμματος προσαρμογής είναι εξαιρετικά σημαντική, διότι είναι αυτή που θα διασφαλίσει την «πραγματική» επάνοδο της Κύπρου στις διεθνείς αγορές, ώστε να επιτευχθεί αναχρηματοδότηση του δημόσιου χρέους με χαμηλό επιτόκιο. Διότι αν δεν καταφέρουμε να έχουμε πρόσβαση στις αγορές για αναχρηματοδότηση του υφιστάμενου χρέους, τότε θα συνεχίσουμε να είμαστε εξαρτημένοι από εξωτερική βοήθεια, όπως είμαστε σήμερα.

*Οικονομολόγος, βουλευτής Κερύνειας

Business Weekly

www.simerini.com.cy

Τεχνολογία //

Σχέδιο εναντίον παιδικής πορνογραφίας στο διαδίκτυο

Οι κολοσσοί του διαδικτύου στις ΗΠΑ ένωσαν τις δυνάμεις τους σε ένα σχέδιο που αποσκοπεί στην καταπολέμηση της διάδοσης εικόνων παιδικής πορνογραφίας στο Διαδίκτυο, ανακοίνωσε ένα ίδρυμα που αγωνίζεται κατά του υλικού παιδεραστίας στο διαδίκτυο. Οι αμερικανικές εταιρείες Facebook, Google, Microsoft, Twitter και Yahoo! συμφώνησαν για την υιοθέτηση ενός συστήματος που επιτρέπει να αναγνωρίζονται και να μπλοκάρονται οι εικόνες παιδικής πορνογραφίας, ανακοίνωσε το ίδρυμα Internet Watch Foundation (IWF). Αναλυτές του ιδρύματος αυτού θα προσδιορίζουν με ένα "ψηφιακό σημάδι" τις ακατά-

λπες εικόνες, το οποίο θα επιτρέπει στις εταιρείες που συνεργάζονται μαζί του να τις φιλτράρουν ή να εμποδίζουν την πρόσβαση των χρηστών τους σε αυτές, διευκρινίζει σε ανακοίνωσή του το ίδρυμα αυτό, που εδρεύει στην Βρετανία. "Αυτό σημαίνει ότι οι εικόνες θυμάτων θα μπορούν να αναγνωριστούν και να καταργηθούν πιο γρήγορα και θα μπορούμε να εμποδίσουμε τις ήδη γνωστές εικόνες σεξουαλικής κακοποίησης ανηλικών να κυκλοφορούν στο διαδίκτυο", δήλωσε ο πρόεδρος του IWF Σούζι Χάργκρεϊβς. Αυτό το νέο σύστημα μπορεί "να αλλάξει το παιχνίδι" στον αγώνα κατά της παιδικής πορνογραφίας, υπογράμμισε η ίδια.

Αίγυπτος //

Νέα οικονομική ζώνη στη Διώρυγα του Σουέζ

Ο Αιγύπτιος πρόεδρος Αμπέλ Φατάχ ελ Σίσι εξέδωσε διάταγμα που θεσπίζει οικονομική ζώνη στη Διώρυγα του Σουέζ σύμφωνα με το κρατικό πρακτορείο ειδήσεων. Η Αίγυπτος εγκαινίασε μια μεγάλη επέκταση του καναλιού της Διώρυγας την περασμένη εβδομάδα, που ο Σίσι ελπίζει ότι θα πυροδοτήσει μια οικονομική ανάκαμψη στη χώρα, την πολυπληθέστερη του αραβικού κόσμου. Το διάταγμα θεσπίζει

μια οικονομική ζώνη 460 τετραγωνικών χιλιομέτρων, που η κυβέρνηση έχει σκοπό να χρησιμοποιήσει για τη δημιουργία ενός διεθνούς βιομηχανικού και διαμετακομιστικού κέντρου, το οποίο θα ελκύσει ξένες επενδύσεις. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της κυβέρνησης, η οικονομική ζώνη θα συνεισφέρει περίπου το ένα τρίτο της οικονομίας της χώρας, είχε πει ο υπουργός επενδύσεων τον Μάρτιο.

Κίνα //

Σε χαμηλό τετραμήνου το γουάν

Σε χαμηλό τετραμήνου υποχώρησε την Τετάρτη το κινεζικό γουάν, καταγράφοντας απώλειες για δεύτερη ημέρα μετά την υποτίμησή του από τις Αρχές της χώρας, σε μια κίνηση που προκάλεσε φόβους για ένα παγκόσμιο συναλλαγματικό πόλεμο, αλλά και κατηγορίες ότι το Πεκίνο σπρώχνει αθέμιτα τους εξαγωγείς. Η τιμή spot του γουάν στην Κίνα υποχώρησε στα 6,45 ανά δολάριο, στα χαμηλότερα επίπεδά του από τον Αύγουστο του 2011.

Η κεντρική τράπεζα, που χαρακτηρίζει την υποτίμηση εφάπαξ κίνηση με στόχο το γουάν να ανταποκρίνεται περισσότερο στις ανάγκες της αγοράς, προσπάθησε να καθυποτάξει τις χρηματοοικονομικές αγορές ότι δεν ξεκινά για να σταθερή υποτίμησή του. «Κοιτάζοντας τη διεθνή και εγχώρια οικονομική κατάσταση, επί του παρόντος δεν υπάρχει βάση για διαρκή τάση υποτίμησης του γουάν», ανέφερε η Λαϊκή Τράπεζα της Κίνας (PBOC). Χρηματοπιστώσει ευρωπαϊκής τράπεζας είπε ότι η απρόσμενη υποτίμηση είχε δημιουργήσει «κάποιο πανικό» στις αγορές. «Αν και η κεντρι-

κή τράπεζα έδωσε πάλι διευκρινίσεις, τονίζοντας ότι το γουάν δεν θα παρουσιάσει διαρκή υποτίμηση, η αγορά είναι πολύ νευρική», δήλωσε. Την Δευτέρα και την Τρίτη το γουάν υποχώρησε 3,5% στην Κίνα και περίπου 4,8% στις διεθνείς αγορές. Η υποχώρησή του ασκούσε πιέσεις σε άλλα ασιατικά νομίσματα, με τη ρουπία Ινδονησίας και το ρίνγκιτ Μαλαισίας να υποχωρούν στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων 17 ετών, ενώ τα δολάρια Αυστραλίας και Νέας Ζηλανδίας άγγιξαν χαμηλό εξαιτίας. Η υποτίμηση της Τρίτης ακολούθησε μια σειρά αδύναμων οικονομικών στοιχείων και δημιούργησε υπο-

ψίες στην αγορά ότι η Κίνα ξεκινά μια μακρά υποτίμηση του νομίσματός της. Ήταν η μεγαλύτερη ημερήσια πτώση για το γουάν από τη μαζική του υποτίμηση το 1994. Το φθηνότερο γουάν θα βοηθήσει τις κινεζικές εξαγωγές καθιστώντας τις λιγότερο ακριβές στις ξένες αγορές. Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) είπε ότι η κίνηση της Κίνας, που έχει ως στόχο να ανταποκρίνεται περισσότερο το γουάν στις ανάγκες της αγοράς, φάνηκε να είναι ένα ευπρόσδεκτο βήμα, ωστόσο Αμερικανικοί βουλευτές εμφανίστηκαν επικριτικοί, χαρακτηρίζοντας την υποτίμηση αθέμιτο πλεονέκτημα για τις εξαγωγές.

Γερμανία //

Εξοικονόμησε 100 δισ. από την κρίση χρέους

Η Γερμανία έχει εξοικονομήσει 100 δισ. ευρώ από το 2010, επειδή το κόστος δανεισμού της έχει μειωθεί κατά τη διάρκεια της κρίσης χρέους στην Ευρώπη, εξοικονομήσεις οι οποίες υπερκαλύπτουν το κόστος της κρίσης για τη γερμανική οικονομία, σύμφωνα με μια δεξαμενή σκέψης. Η στροφή των επενδύσεων στα γερμανικά ομόλογα από το 2010, προκειμένου να ξεφύγουν από την αστάθεια της Ευρωζώνης, έχει πιέσει προς τα κάτω τα επιτόκια στα γερμανικά ομόλογα. Το χαμηλότερο επιτόκιο έχει βοηθήσει τη γερ-

μανική κυβέρνηση να εξοικονομήσει περισσότερο από 3% του ΑΕΠ, σύμφωνα με το ινστιτούτο οικονομικών ερευνών Leibniz.

Το επιτόκιο των γερμανικών ομολόγων μειώθηκε απότομα όταν υπήρχαν κακά νέα για την Ελλάδα, για παράδειγμα όταν ο Έλληνας Πρωθυπουργός Αλέξης Τσίπρας ανακοίνωσε την απόφασή του να προχωρήσει σε δημοψήφισμα για τις μεταρρυθμίσεις που απαιτούσαν οι δανειστές. Παρομοίως, το επιτόκιο ανέβαινε όταν υπήρχαν κακά νέα για την Ελλάδα. Οι συνολικές

εξοικονομήσεις από αυτό το μοτίβο, από το 2010, εκτιμώνται στα 100 δισ. ευρώ και υπολογίζεται ότι υπερκαλύπτουν το κόστος της κρίσης στην Ευρωζώνη για τη γερμανική οικονομία, ακόμα κι αν η Ελλάδα αποδεικνυόταν εντελώς ανίκανη να εξυπηρετήσει το χρέος της, σύμφωνα με το ινστιτούτο. Τα κρατικά ομόλογα άλλων χωρών, συμπεριλαμβανομένων της Γερμανίας, των ΗΠΑ και της Ολλανδίας, έχουν επίσης επωφεληθεί κατά τον ίδιο τρόπο από την κρίση, αλλά σε μικρότερο βαθμό, ανέφερε το ινστιτούτο.

One Stop Solutions.

Ολοκληρωμένες λύσεις ICT για την επιχείρησή σας.

Η MTN Business είναι ο πρώτος "One Stop Solutions" πάροχος ολοκληρωμένων λύσεων ICT στην Κύπρο και την εμπιστεύονται περισσότερες από 6.500 επιχειρήσεις. Παρέχει προηγμένες και αξιόπιστες υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής, cloud και μετεγκατάστασης, σε συνδυασμό με τα πιο κάτω:

- Ασύλληπτες ταχύτητες δεδομένων του δικτύου MTN 4G
- Δύο εξειδικευμένα MTN Business Centers
- Προσωπικό Σύμβουλο για κάθε επιχείρηση
- 800χλμ ιδιόκτητο δίκτυο οπτικών ινών
- Αποκλειστική Γραμμή Εξυπηρέτησης Εταιρικών Πελατών: 131
- Ανταγωνιστικές τιμές

Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε μαζί μας στο mtnbusiness@mtn.com.cy ή επισκεφθείτε το www.mtnbusiness.com.cy

